

MODSRIL^{NR. 8}

TIDSSKRIFT FOR MUSIKPOLITIK * KRITISKE MUSIKSTUDIER * KRITISK MUSIKPÆDAGOGIK

Tema: Folkemusik - tradition og fornyelse?

TISSKRIFT FOR MUSIKPOLITIK • KRITISKE MUSIKSTUDIER • KRITISK MUSIKPÆDAGOGIK

Redaktion:

Lars Ole Bonde, Sven Fenger, Kim Helweg-Mikkelsen, Jens Henrik Koudal, Peter Busk Laursen, Lars Nielsen (*ansvarshavende for dette nr.*), Søren Schmidt, Karin Sivertsen, Trine Weitze.

Henvendelser til redaktionen:

MODSPIL (ekspeditionen)

Forlaget PubliMus, Musikvidenskabeligt Institut, Universitetsparken 220, 8000 Århus C, Telefon: (06) 13 67 11 lokal 498, Postgiro: 1256815

eller

MODSPIL, Klerkegade 2, 1308 København K, Telefon: (01) 14 13 35.

Annoncer:

1/ s.: 1000 kr. - ½ s.: 500 kr. - ¼ s.: 250 kr.

Abonnement:

Nr. 8 - 11, 1980 koster kr. 90,-. (Støtteabonnement kan tegnes for kr. 125,-). Ældre numre haves stadig på lager.

Løssalgsprisen:

varierer for de enkelte numre. Dette nummer koster kr. 25,-.

Adresseændring:

meldes til postvæsenet; det samme gælder uregelmæssigheder i leveringen.

Sats: Jysk Fotosats, Århus.

Trykkested: Heksetryk, Århus.

Redaktionen formidler gerne kontakt mellem læsere og artikelforfattere.

ISSN 0105 - 9328

TISSKRIFT FOR MUSIKPOLITIK • KRITISKE MUSIKSTUDIER • KRITISK MUSIKPÆDAGOGIK

Indholdsfortegnelse:

Redaktionens indledning. 3

Melodi-Grand-Prix 1980. 5

Danner Rock. 11

Tema: Folkemusik - tradition og fornyelse? 12-58

Spillemandsmusikken i det 19. århundrede. 13

70'ernes folkemusikrevival - tradition og fornyelse. 24

Folkeseideologien - illustreret ved Det haves så nyligen regnet. 32

Folkemusikken og den svenske musikbevægelse. 51

Anmeldelser:

Er der revolution i kærlighed? (Lars Ole Bonde: *Kunsten og Revolutionen*) 59

Debat og kommentarer:

Musik og materialisme. 63

.C.C.C. Møller - en utidig anmelder. 64

Musik og Samfund - på høje tid. 66

Nye plader. 68

Nye bøger. 70

Redaktionenens indledning

*»det er lettest at holde et folk i skak
som slet ingen sange har«*

(Benny Holst: Sang til Julie)

Men er det ligemeget *hvilke* sange man har?

Dette nr. af Modspil tager udgangspunkt i den folkemusikrevival, vi har oplevet den sidste halve snes år. Folkemusik er den musik, som folk - dvs. dem der ikke har magten - bruger. Folkemusik er mange ting fra Bob Dylan og Joan Baez til Ingeborg Munch og Evald Thomsen. Der findes folkemusik i landsbyen og på Nørrebro, fra svundne tider og i dag. Vi har i dette nr. valgt at begrænse os til en lille del af folkemusikken, nemlig den der har haft en revival i de sidste 10 år, og det er den ældre danske spillemandsmusik, de gamle danske sange og ballader og de gamle danse. Ingeborg og Evald. Groft taget landbosamfundets musik fra sidste halvdel af 1700-tallet og op til begyndelsen af vort århundrede (dansemusikken holdt sig længere end sangene, fordi den havde en funktion længere end sangene).

Motiverne til at beskæftige sig med denne gamle folkemusik idag er mange. Ofte indgår der en drøm om landbotilværelsen og de gode gamle dage. Denne drøm er flertydig. Dens positive aspekter er længslen efter et gennemskueligt, decentraliseret samfund, hvor det enkelte menneske har mulighed for at øve indflydelse, hvor der er en økologisk bevidsthed og hvor »livsværdier« sættes over den kapitalistiske produktions golde logik. Drømmens negative aspekter er den reaktionære »tilbage til naturen«-holdning, der indebærer en reaktion imod industrialisering, imod personlig frigørelse, imod mangfoldigheden af meninger og holdninger i det moderne samfund - ofte forbundet med krav om underkastelse under en autoritet, og måske med en dansk nationalisme. De positive aspekter kan bruges til noget i dag, også politisk; de negative må vi vende os imod.

En af folkemusikkens kvaliteter er, at den er god at være sammen om. Det er rart at være sammen om spil, sange og dans i en ramme, der giver alle mulighed for at udfolde sig, og som sådan er det et alternativ til kulturindustriens passiviserende underholdningsudbud. Det er en kvalitet og det kan måske give styrke til progressivt politisk arbejde i øvrigt. Græsrodsbevægelserne har i hvert fald taget folkemusikken til sig, og et Noah-, et OOA-, et anti EF-arrangement uden spillemandsmusik er efterhånden et sjældent syn.

Folkemusikbevægelsen ligner i øvrigt græsrodsbevægelserne på flere punkter. For det første er den spiret langsomt frem blandt folk uden mediebevågenhed eller anden indblanding udefra. For det andet er mange aldersgrupper repræsenteret.

Men hvem er egentlig de folk der spiller og danser? I Folkemusikhusringen er folk for en stor del pædagoger og venstreintellektuelle og i mindre grad de oprindelige brugere, landbefolkningen og deres efterkommere. Hvorfor?

Hvis man spørger, folk der i deres barndom i 20'erne og 30'erne har oplevet at sange og spil var en naturlig del af hverdagen, om hvilken relation der var på

Hvis man spørger, folk der i deres barndom i 20'erne og 30'erne har oplevet at sange og spil var en naturlig del af hverdagen, om hvilken reaktion der var på dette får man ofte følgende svar:

» der blev set ned på os fordi vi lavede alting selv. Vi købte aldrig tøj, husgeråd og legetøj. Far og mor lavede det til os. Og vi lavede også vores underholdning selv, musik, sang og dans. Men i skolen og hos de fine i byen fik vi at vide, at det ikke vaar fint nok. Først efter at man er blevet voksen er det gået op for en, at der var mange kvaliteter i den måde vi levede på, men desværre er der nok mange, der troede på hvad de fine sagde og derfor er meget folkekultur gået i glemmebogen.«

Hvorfor har vi fået en folkemusikrevival netop nu?

Igen er svarene flere. Den almindelige måde at komme i kontakt med denne del af folkemusikarbejdet er gennem spil-

lemandsmusikken. Med guitarens udbredelse opstår et behov for at komme til at spille sammen med andre. Elektrisk musik er en oplagt mulighed, men det koster dyrt at komme igang - og hva' nu hvis interessen ikke holder? Spillemandsmusik kræver intet ekstraudstyr og den er ovenikøbet så simpel, at man hurtigt oplever glæden ved at spille sammen med andre.

At interessen for folkemusik blomstrede op samtidig med at diskussionerne om Danmarks medlemsskab af EF begyndte. »Danmark bliver en delstat i Tyskland«, »bevar det danske særpræg« osv. var argumenter mod indmeldelsen, og hvad kunne bedre ledsage sådanne argumenter end gammel dansk spillemandsmusik.

Folkemusikken er ikke blevet mode. Den har i ringe grad haft mediernes bevågenhed, og den har indtil nu undgået at blive profitbytte for kapitalinteresser.

Med dette nr. vil vi gerne være med til at støtte de positive ting, der er i folkemusikbevægelsen, længslen efter et gennemskueligt, decentraliseret samfund. Folkemusik som alternativ til kulturindustriens passiviserende tilbud. Folkemusik som ramme om godt kollektivt samvær.

Om indholdet i dette nr. ganske kort.

Temaet indledes med en artikel om spillemandsmusikken i det 19. århundrede. Artiklen fortæller om oprindelsen af den folkemusik, hvis revival beskrives i artiklen »70'ernes folkemusikrevival - tradition og fornyelse«, der beskriver de to store organisationer i dansk folkemusik - Danske Folkedansere og Folkemusikhusringen. Den næste artikel skitserer folkeviser-ideologiens opståen, dens sociale baggrund og funktion samt indsamlings- og udgivervirksomhed illustreret ved »Det haver så nyligen regnet«. Temaet sluttes af med en artikel om spillemandsmusik på svensk grund, specielt i forhold til den svenske musikbevægelse. Uden for temaet har vi en aktuel artikel om Melodi-Grand-Prix. Den består af et interview med en af dommerne i Grand-Prix'et og af forfatterens vurdering af begivenheden.

Det er planlagt at følge dette nr. op med en artikel om nogle af de musikere og sangere, der laver ny musik i den gamle tradition, Benny Holst, Clausen (& Petersen) m.fl.